

Naisen oikeudellinen asema.

1903

Jo John Stuart Mill sanoi, että periaate, joka on molempien sukupuolien välillä vallitsevien yhteiskunnallisten olosuhteiden pohjana — toisen sukupuolen lain kautta tapahtuva alistaminen toisen alaiseksi — oli väärä ja yhti ihmiskunnan edistytyn suurimpia esteitä. Se pitäisi korvata, sanoi hän, täydellisen tasa-arvoisuuden periaatteella: ei mitään valtaa tai etuoikeutta toisella puolella, ei mitään alistamista toisella puolella. Neljäkymmentä vuotta on kulunut siitä, kun nämä sanat lausuttiin ja vieläkin on tämä reformi toteuttamatta. Kansataloudelliset muutokset ovat aiheuttaneet muutoksia naisten työaloilla ja paremman naistaseutuksen vaatimus on useissa maisissa tehnyt miehet ja naiset tasa-arvoisiksi mitä tulee tietojen hankkimisen tilaisuuksiin. Mutta harvoja poikkeuksia lukuunottamatta ovat naiset suljetut oikeudesta suoranaisesti vaikuttaa yleisten asiain järjestämiseen. Naismissa oleva nainen on sen lisäksi vielä perjoonallisesti ala-arvoisessa asemassa, hän kun on lain edessä miehen edusmiehyden alainen, eikä siis ole oikeudellisesti täysivaltainen.

Useimmat ihmiset katsonvat n. k. naisasian jo ratkaistuksi, koska yleinen tapa nykyään antaa naisille paljoa suuremman perjoonallisen vapauden kuin

ennen, antaa heille tilaisuuden tietojen hankkimiseen ja verrattain suuremman vapauden valita työalansa. Mutta ylimalkaan supistuu tämä saavutus varsin vähäin, jos huomiota otetaan naisten oikeudellinen asema. Yhä vieläkin pitävät miehet itseään yhteiskunnan omistajina ja katsovat oikeutetuksi olla yksinmääräisinä siinä ja kaikessa, mikä koskee sekä heitä itseään että naisia. Huolimatta naisten suuremmista tiedoista nykyaikana, heidän kokemus- taan eri työaloilla, heidän antamastaan lisästä ihmisystävällisessä ja yhteiskunnallisessa reformityössä on heidän sukupuolensa yhä edelleen lain kautta alistettuna toisen alaiseksi. Väitwäm- män oikeus on yhä edelleen tällä alalla määräävä periaateena, vaikka se werhotaan kauniilla sanoilla ja koru- puheilla, kuten esimerkiksi, että koti on naisen maailma, että naista ei ole tahrottava wetämällä häntä julkiseen elämään j. n. e. Nämä puheet eivät pidä paikkaansa, sillä koti voi ainoas- taan voittaa siitä, että naiset saavat yhä enemmän tunnustettua arvoa ja pi- detyn kansalaisaseman. Mitä julkiseen elämään tulee, uin ovat naiset jo sii- hen perehtyneet osaksi työnantajina ja -tekijöinä, osaksi osallisina yhteiskunnal- liseen työhön, osaksi — eikä vähimmin — wä l i l l i s e n vaikutuksensa kautta

yleisiin asioihin. Heidän naisellisuutensa ei siitä kärsi, että he saivat tunnistetun oikeuden olla yhdessä miesten kanssa määräämässä niiden asiain järjestämistä, jotka koskivat yhtä läheisesti heitä kuin miehiä. Sitä paitsi ovat ihmiset, kuten on sanottu, „liian kärkeviä tarttumaan luonnon kulkuihin“. Mutta voimme olla varmat, että nainen ei tee sitä, mikä on hänen luontoaan vastaan. Näin on asian laita, mitä tahansa teemme.

Syy, miksi naiset yhä edelleen ovat ala-arvoisessa asemassa, lienee selitettävissä vanhalla sananparrella: „valta on raskas“. Miehet ovat niin kauan tottuneet siihen väärään käsitykseen, että he edustavat naisia ja että heillä on oikeus niin tehdä, etteivät he voi mukautua ajatukseen antaa naisille omaa edustus-oikeutta. Kuitenkaan ei tässä pitäisi olla puhetta a n t a m i s e s t a, sillä naisilla on yhtä suuri määräämis-oikeus yhteiskunnallisissa asioissa kuin miehillä, ja on yhä kertaikseen kokiutullista, että he vihdoinkin saavat heiltä kauan pidätetyt oikeutensa.

Moni kysyy, mitä tuloksia seuraisi tällaisesta reformista. Miesten kannalta katsoen on tällä asian puolella toisarvoinen merkitys. Heidän on ennen kaikkea myönnettävä naisille ne oikeudet, joille he omasta puolestaan antavat niin suuren arvon. Mutta ne, jotka käsittävät, että naisen ala-arvoinen asema on ihmisluvon kehitykseen ehkäisevästi vaikuttanut, ne ovat myöskin vakuutetut siitä, että puheina olevasta midistuksesta on hywää koituma. Valtiollisen merkityksellömyytensä vuoksi on naisten arvo alentunut sekä heidän omista filmisjään että

miesten filmisjää. Tieto, etteivät he ole kansalaisia valtiossa, ettei heillä katjota olevan kytyä järkewästi arwoistella yleisiä asioita ja että heiltä on riistetty suoranainen vaikutus kansan elinkysymysten ratkaisuun — kaikki tämä halwenta naita niin hywin hänen omista filmisjään kuin myöskin niiden miesten ajatuffissa, joiden kanssa hän joutuu tekemisiin. Hänen asemansa on sen wanhan alentawan katsantokannan muistoa, jonka mukaan naisen olemassaolo tarfoittaa ainoastaan miehen hyötyä ja huwia. Tämä se häneltä liiankin usein riistää sen omanarwontuunon, joka on hänen suojelustilpenään kaikkea sitä vastaan, joka häntä alentaa. Tämä se saattaa nuoren miehen liian usein omia ajatuffiaan ja toimiaan ylen etewiffi kuwittelemaan. Kun nainen yleisten asiain käsittelyssä kohotetaan miehen wertaijeksi, wapantuu hän siitä turhamaisuudesta ja pikkumaisuudesta, joka liiankin useassa heistä nyt näkyy. Se saarwuttawat miesten kunnioituffen paljon suurenimassa määrässä kuin nyt, jolloin pintapuolinen imartelu saa sen monesti korwata. Tällä kysymyksen siweellisellä puolella on paljon suurempi merkitys kuin niillä käytännöllisillä seuraufilla, jotka sen ratkaijusta woiwat johtua.

Se, mitä tässä on sanottu, koskee yhtä paljon kunnan kuin waltionkin olofufhteita. Tosin on weroamafawilla naimattomilla naisilla ja leskillä meillä kunnallinen äänioikeus, mutta kun heillä ei ole kunnallista waalikelpoifjuutta, on reformi ainoastaan puolittainen. Kun tämä oikeus useimmille naisille tuottaifi wain welwollisuuksia lisää, s. o. luottamustoimia, joista ei mitään taloudellisia etuja seuraa, niin luulifi sen hel-

posti saavan enemmistön kannatuksen. Sillä, tunnustakaamme se, kun on raiwattawa naisille tietä aloille, joissa he voivat kilpailla miesten kanssa lihawista leipäpaloista, silloin on yleensä waikeampi saada miesten joukosta naisten oikeuksien puolesta taistelijoita. Muutamilla kunnallisen elämän aloilla, kuten waiwaishoito- ja kansakoulujohdofunnisia, on naisten sopiwaisuus ja kelpoisuus jo koeteltu ja hywäksytty. Sen tähden on aiwan johdonmukaista, että täysi askel otetaan ja heille myönnetään kunnallinen waalikelpoisuus samoilta perusteilla kuin miehillekin on myönnetty.

Miehenä edusmiehyyden alaisena olewa naitu nainen ei woi päästä osalliseksi näistä mahdollisista reformeista. Mutta tapa on ennättänyt lain edelle. Ja niinpä ovat monet naimisissa olevat naiset jo nykyään useissa kunnallisissa luottamustoimisissa. Heillä on sijoja waiwais-, ja kansakoulujohdofunnissa, waikei heillä, wajawaltaijina ollen, ole siihen oikeastaan oikeutta. Miehet ovat siis itse tunnustaneet hyljättäväksi sen periaatteen, jota perheenäidistä tekee oikeudellisesti wajawaltaijen, toisen tahdosta riippuwaisen olemon. Lievennettävöön tätä johdonmukaisuuden puuttetta kuinka kaimiilla lauseilla tahansa. Waimon wajawaltaijuus on ja pysyy naisen nykyisen aseman pimeimpänä kohatana. Se on, käyttäkömmet tunnuttua lausuntatapaa, samantainen muodotomus kuin jos Pietarinfirkon paikalla Roomassa olisi jättiläismäinen kelttiläinen pyhättö tahi suumaton Jupiterin temppeli. Mitkään kaimistelewat selitykset eiwät woi toiseksi muuttaa sitä tosiasiaa, että ensin asetetaan awioliitto naisen warwainaisiksi elämän päämaailiksi ja sitten

annetaan hänen kärsiä siihen menostansa menettämällä yksilöllisen ja omistusoikeudellisen wapautensa sekä kansalaisoikeutensa. Jotta tämä häpeäpilkku saataisiin poistetuksi ja yhteiskunta tulisi tilaisiuteen hyödyksensä käyttämään naimisissa olevan naisen erikoiskokemuksia eri aloilla, on miehen edusmiehyyks poistettawa ja waino julistettawa, samoin kuin naimatonkin nainen, täysi waltaijeksi 21 vuoden ikäisenä. Joka tapauksessa, siksi kuin tämä muistus saadaan aikaan, on waimolle, joka omalla werolipullaan suorittaa weroa kunnalle, annettawa ainakin kunnallinen äänioikeus — samoin kuin on Ruotsissa ehdotettu.

Tunnettu ruotsalainen naisten oikeuksien puolustaja, pormestari C. M. Lindhagen, esittää syhyt, miksi naisten tulee saada suoranaisesti ottaa osaa yhteiskunnallisten asiain järjestämiseen, seuraawalla tawalla:

„Sen wuoksi, että se on heidän oikeutensa, joten on wäärin sulkea puolet kansasta pois waltiollisesta waiwastuksesta;

sen wuoksi, että nainen, jolla on yhtä suuret edut yhteiskunnassa walwotawana kuin miehellä, itse parhaiten ymmärtää walwoa oikeuksiansa ja parastansa;

sen wuoksi, että hänen taipumuksensa epäilemättä monessa suhteessa owat erilaiset kuin miehen, mikä yleiseltä näkökannalta katsottuna on vielä yksi syysallia näiden taipumusten päästä oikeuksiinsa ja tulla waiwuttawiksi;

sen wuoksi, että hänen kansalaisheksensä siten wahwistui, hänen itsenäisyhtensä ja wastuunalaisuudentunteensa lihääntyisi ja hänen persoonallinen arwonsa kohoaisi;

sen vuoksi, että yhteiskunta erityisesti kaipaa sitä myötätuntoisuutta, jäästävyyttä ja käytännöllistä aistia, jonka nainen otaksuttavasti toisi laisjäädäntöön ja valtiotalouteen; sekä sen vuoksi, että siten sanalla sanoen hyödytettäisiin sekä naisia että yhteiskuntaa.

Suomalaisen puolueen pitäisi, ymmärtäkseni, voida yhtyä tässä esitettyyn lausuntoon ja hyväksyä seuraavan ponten:

Kokous lausui toivomuksena kunnallisen ja valtiollisen äänioikeuden ja waa-

likelpoisuuden myöntämistä naisille, naisissä oleville yhtä hyvin kuin mattonille, samoilla perusteilla kuin miehille. Siis toivoo niiden voimassa olevassa siivililaisessa olevien esteiden poistamista, jotka estävät reformin toimeenpanemista. Jos tätä reformia vielä pidetään liian jyrkkänä, on puolueen työskenneltävä siihen suuntaan, että ne naiset, joiden äänioikeudelle voimassa oleva siivililaki ei aseta mitään esteitä, saavat tämän oikeuden samoilla perusteilla kuin miehet.